

**De Ebrietate Vitanda Aurelii Augustini Hipponensis Episcopi,
tomo decimo, ex opere sermonum de tempore : Admonitio
valde grauis, & Christiano homini necessaria in illis maxime?
prouincijs, vbi diabolica potandi consuetudo no[n] sine
certissima animaru[m] perditione inoleuit.**

<https://hdl.handle.net/1874/424363>

3
DE EBRIE-

TATE VITAN-

DA D. AVRELII AV-

gustini Hipponensis Episcopi

tomo decimo, ex opere sermo-

num de tempore. Admonitio

valde grauis, & Christiano ho-

mini necessaria, in illis maxi-

mè prouincijs, vbi diaboli-

ca potandi consuetudo

nō sine certissima ani-

marū perditione

inoleuit.

ESAIÆ 56

Vae qui potentes estis ad bibere

dum uinum, & fortes ad misce-

ndam ebrietatem.

DE FEBRIBUS
ADDITVS EST
sermo S. Basilij Magni
de Luxu & ebrie-
tate.

ITEM SENTEN-
tia Patrum de eadem
materia.

AD CHRIS-

stianum lectorem.

Abes tres doctos,
& pijsimos de ui-
tanda ebrietate ser-
mones ex libris D.
Aurelij Augustini,
pio studio atq; animo Christiano,
sine ulla additione desumptos, &
pro multorum cōmoditate de nouo
seorsum impressos, ut omnes, qui
detestabili potandi scelere sunt infe-
cti & contaminati, cognita pessimi
delicti grauitate, per tam sancti ui-
ri fidelem, & seueram admonitio-
nē ad correctionem & emendatio-

A ij nem

nem excitentur. Nam si diutius in
tam fædo luto, & spurcissima dia-
boli cloaca, propter perniciosissi-
mã ad æquales haustus bibendi con-
suetudinẽ, inherere uoluerint, cor-
pus simul et animam sine dubio ma-
lẽ perdent. Quapropter per con-
gruam poenitentiam, dum tempus
habemus, ad immensam Dei misero-
cordiã supplices cõfugiamus, pla-
cantes eleemosyna, abstinentia, &
precibus iustam indignationem, &
ultricem iram eius, ne incidamus in
manus uiuentis Dei, perpetuis geo-
hennæ incendijs, sine remissione cri-
nandi. A quo certissimo periculo,
nos omnes liberare dignetur cles-
mens

mentissimus & misericors Deus
Dominus noster IESVS CHRIS-
TUS, cum quo patri sta-
mul, & spiritui sancto
gloria, laus, & honor
in secula seculo-
rum Amen.

A ij VERBA

VERBA

CHRISTI CON-
tra Ebrietatem,

Lucae xxi.

Attendite autē vobis,
ne grauent̄ corda ve-
stra in crapula & ebrieta-
te, & curis huius vitæ, &
superueniat in uos repen-
tina illa dies. Tanquā la-
queus .n. superueniet in
oēs, qui sedent super faciē
oīs terræ. Vigilate itaq;
omni tempore orantes, ut
dignī habeamini fugere
ista oīa, quæ futura sunt,
et stare ante filiū hominis.

VERBA

VERBA PAULI
ad Rom. cap. xiiij.

Non in cōmestationi-
bus & ebrietatibus,
non in cubilibus & im-
pudicitijs, non in conten-
tione & æmulatione: sed
induamini Dominum Ie-
sum Christum, & carnis
curam ne feceritis in desi-
derijs.

A iiij DE

DE EBRIE-
TATE VITAN-
DA, DOMINICA XVII.
post trinitatis, Sermo
CCXXXj.

Licet propitio Chri-
sto, fratres charis-
simi, credam vos
ebrietatis malum,
velut inferni fo-
ueam expauescere, & non so-
lum ipsi non velitis amplius
bibere, sed nec alios adiura-
re, vel cogere, plus quàm oportet,
accipere: tamen non po-
test fieri, nisi sint aliqui negli-
gentes, qui sobrij esse non ve-
lint.

lint. Vos, qui semper conuiuia
sobria exhibetis, nolite ad no-
stram iniuriam reuocare, quia
nobis necesse est, aliquos ebrio-
sos arguere. Cùm enim, fratres
charissimi, ebrietatis malum sit
graue vitium, & Deo odibile,
ita per vniuersum mundum à
pluribus in consuetudinē mis-
sum est, vt ab illis, qui Dei præ-
cepta cognoscere nolunt, iam
nec putetur, nec credatur esse
peccatum: in tantū, vt in con-
uiujs suis irrideant eos, qui mi-
nus bibere possunt, & per ini-
micam amicitia aditurare ho-
mines non erubescunt, vt po-
tum amplius accipiant, quàm
oportet. Qui enim alterum co-
git, vt se plus quàm opus est, bi-

bendo inebriet, minus malum
ei erat, si carnem eius vulnera-
ret gladio, quam animam eius
per ebrietatem necaret. Et quia
corpora nostra terrena sunt,
quomodo pluuia nimirum gran-
dis et diuturna si fuerit, terra in-
funditur, & in lutum resoluitur,
vt nulla in ea cultura possit fie-
ri: sic & caro nostra, quando
abundantiori potu fuerit inebriata,
nec spiritalem culturam
accipere, nec fructus anime ne-
cessarios poterit exhibere. Et
ideo, quomodo omnes homi-
nes sufficientem pluuiam in
agris suis accipere desiderant,
vt & culturam valeant exerce-
re, & de fructuum vbertate gau-
dere: ita et in agro corporis hoc
tantum

tantum deberent bibere quod
oporteret, ne per nimiam ebrie-
tatem ipsa corporis terra, velut
in paludem conuersa, magis ver-
mes & serpentes vitiorum ge-
nerare, quam fructus bonorum
operum possit afferre. Omnes
enim ebrioli tales sunt, quales
paludes esse videntur. Quod
enim in paludibus nascatur, non
ignorat charitas vestra, totum,
quod ibi nascitur, nullum fructum
habere cognoscitur. Nascuntur
ibi serpentes, sanguisuga: nasci-
tur ibi ranæ, & diuersa genera
vermium, quæ magis horrorem pos-
sunt generare, quam aliquid, quod
ad victum proficiat, exhibere. Istæ
.n. herbæ vel arbores, quæ aut in
ipsis paludibus, aut circa ripas
earum

earum nasci solent, nihil utilitatis habere videntur, in tantū, vt in annis singulis incēdio cōcrementur. Videte, qđ de ebrietate nascitur, igni pręparatur. Tales enim sunt, sicut iam dixi, omnes ebriosi, quorum prandia ducuntur vsq; ad noctem, quorum cęnas lucifer videt, qui stare non possunt, etiam cū videntur esse ieiuni, quorū sensus tardi, graues, obtusi, & quodammodo iā sepulti. Deniq; in ipsa frequenter ebrietate, nec se ipsos, nec alios recognoscunt, nec ambulare valēt, nec stare, dicere aliquid vel audire, quod ad rationē pertineat, omnino nō possunt. Frequenē etiam vsq; ad vomitum ingurgitare

gitare se nō erubescūt, et ad mē-
suras sine mēsurā bibere. Maio-
ra. n. pocula prouidentur, certa
bibendi lege cōtendiūt: q̄ poterit
vincere, laudē meretur ex cri-
mine. Inde lites & rixæ nascun-
tur: inde diuersis, & horrendis
saltationibus membra torquē-
tur: inde adulteria, & nonnun-
quam homicidia perpetrantur:
& quoties minimum potū ac-
cipiunt, tanquam in paralyfim
resoluti, dum suis pedibus am-
bulare non possunt, sædissima
latera, aliorū manibus portan-
tur ad lectū. Et est in illis ocu-
lorū caligo, vertigo, fatigatio,
& dolor capitis, suffusio vultus,
membrorum omnium tremor:
animæ, ac mentis stupor. In ta-
libus

libus impletur, quod scriptum
est: Cui vix, cui tumultus, cui
iræ, cui rixæ, cui sine causa vul-
nera, cui suffusio oculorū? Nō-
ne his, qui morantur in vino: et
eis, qui inuestigant, vbi potus
fiant, & student calicibus epo-
tandis. Sed illi, qui tales esse vo-
lunt, miserabiliter se excusare
conantur, dicentes: Ingratum
habeo amicum meum, si quo-
ties illum ad conuiuium vo-
cauero, potum ei, quantum vo-
luerit, ipse non dederit. Et non
sit tibi amicus, qui te Deo vult
facere inimicum, qui & tuus &
suus est inimicus. Si et te et aliū
inebriaueris, habebis hominem
amicum, habebis Deum inimi-
cum. Et ideo sapienter consi-
dera,

dera, si iustū sit, vt te à Deo se-
pares, dum te ebrioso coniun-
gis. Ad extremum tu eum noli
adiurare, noli cogere, sed in po-
testate illius dimitte, vt quantū
sibi placuerit, bibat: & si se ine-
briare voluerit, vel solus pereat,
& non ambo pereatis. O infeli-
citas generis humani, quàm
multi inueniuntur, qui ebrio-
sos, et luxuriosos ampli⁹, quàm
oportet, cogunt bibere, & ante
ostium pauperibus petentibus,
vel vnum calicem dissimulant
dare: nec attendunt, quia illud,
quod luxuriosis videntur inge-
rere, Christus in pauperibus des-
beret accipere, qui dixit, Quod
fecistis vni ex minimis meis,
mibi fecistis. Sed qui tales sunt
quando

quādo alios in nimio potu se-
peliunt, pauperi eleemosynam
petēti dicunt: vade, vade inan-
te, & dabit tibi Deus. Et utiq;
dum ambulauerit homo, ei da-
turus est. Quid est ergo, quod
dicit vade, vade inante, & da-
bit tibi Deus, nisi vade ad illum
hominem, qui habet Deum,
quia daturus est Deus. Ac sic
ore suo ipse confitetur apud se
Deum non esse: quo inspirante,
possit erogare pauperibus. Ro-
go, fratres charissimi, diligenter
attēdite, & videte, quia quando
animalia ducuntur ad aquam,
vbi saturauerunt sitim suā, etiā
si supra aquam ipsam diutius
teneantur, repleta siti, bibere
nolunt omnino, nec possunt.
Confide-

Considerent ebriofī, ſi non
peiores animalibus iudicandi
ſunt. Cū enim animalia am-
plius, quā eis opus eſt, bibere
nolunt, illi & duplum, & tri-
plum quā eis expedit potum
accipiunt. Et vnde trium,
aut quatuor dierum reſectio-
nem potuerant rationabilem
habere, vno die cum grandi
peccato contendunt perdere
potius, quā expendere pro-
pter inuidiam, aut ebrietatem:
atq; vtinā potum tantummo-
do perderent, & non etiam ipſi
perirent. Quantum mali in ſe
habeat ebrietas, rex magiſtrum
pistorum cruci appendi fecit
propter inuidiam, aut ebrieta-
tem. Populus autē Iudæorum,

Exod.

32.

de quo scriptum est, Sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere: postquam vinum, plusq; oportebat accepit, idola sibi fabricari fecit, & in honore ipsorum idolorum cepit phrenetico choros ducere more, diuersis saltationibus membra torquere. Herodes quoq; vbi nimio vino concaluit, ad vnius puellæ saltationē sanctum Ioannem Baptistā interfecit. Quid adhuc de ebrietatis malo nascatur, spiritus sanctus per Salomonem testatur, dicens: Vinū, inquit, & mulieres apostatare faciunt à Deo sapientes, & arguunt sensatos. Et iterū, Ne intuearis vinū, quando flauescit, cum splenduerit in

uirō

Eccle.

19.

Pro. 23

vitro color eius. Ingreditur nō
blandē, & in nouissimo mor-
debit vt coluber, & quasi regu-
lus venena diffundet. Oculi tuī
videbunt extraneas, & cor tuū
loquetur peruersa. Paulus etiā
apostolus cōtra ebrietatis ma-
lum nos admonet, dicens: No-
lite inebriari vino, in quo est
luxuria. Iterum atq; iterū, quid
mali in se ebrietas habeat, eis,
qui illā diligunt, sanctarū scrip-
turarum testimonijs euidenter
ostendimus. In Salomone scri-
ptum est: Qui amat vinum, & Pro. 22
pinguia, non ditabitur. Et ite-
rum: Noli regibus dare vinum, Pro. 31
quia nullum secretum est, vbi
regnat ebrietas: ne fortē bibāt,
& obliuiscantur iudiciorū Dei,

& mutant causam filiorū pauperum. Item hic ait : Operarius ebrius non locupletabitur. Et iterum: Vinum si bibas moderatè, eris sobrius. Item illic : Vinum in iucunditatem creatum est, non in ebrietatē ab initio. Exultatio animæ & corporis vinum, moderatè potatum: & sanitas corporis & animæ. Vinum multū potatum, ebrietatis animositas, imprudentis offensio, minorās virtutē, et faciens vulnera. Sed quando ista suggerimus, forte irascuntur contra nos, & murmurant ebriosi, quamuis nō desint, qui irascuntur, Deo tñ propitio, multi erunt, qui libenter salubre consiliū audientes, de isto tā graui peccato

peccato per Dei misericordiã
liberabũtur. Ipsi verò, qui cõtra
coalumnã & amicã suã ebrie-
tatẽ loquentibus irascuntur, li-
bera à nobis voce audiant, quia
quicumq; ebriosus pœnitẽtiã
de ipsa non egerit, sed vsq; ad
mortẽ suã in ipsa ebrietate per-
mãserit, in æternũ profectò peri-
bit, quia non mentitur spiritus
sanct⁹ per Apostolũ dicẽs: Neq;
ebriosi regnũ Dei possidebunt. **1 Cor. 6**
Et ideo quicumq; sunt ebriosi,
melius faciunt, vt nō nobis, sed
potius sibi irascantur, & cũ Dei
adiutorio de luto fecis se excu-
tiant, vel de cloaca ebrietatis,
dum adhuc pœnitendi tempus
est, festinẽt, quanta possunt ce-
leritate, Deo auxiliante, cõsur-
gero,

ps. 68.

gere, & totis animæ viribus cū
propheta supplicantes Domi-
no dicant: Eripe me de luto, vt
non inhæreā. Et illud, Non me
demergat tempestas aquæ, neq;
absorbeat me profundū, neq;
vrgeat super me puteus os suū.
Ebrietas enim quasi inferni pu-
teus quoscunq; susceperit, nisi
digna subuenerit pœnitentia,
& emendatio fuerit subsecuta,
ita fortiter sibi vendicat, vt eof-
dem ipsos de inferni tenebroso
puteo ad charitatis, vel sobrie-
tatis lucem redire sine pœniten-
tia non permittat. Sed hîc ante
omnia intelligere debemus &
scire, quia nō vna die efficiun-
tur homines ebriosi, sed cum
paulatim adiurantibus, & co-
gentibus

gentibus crudelissimis inimi-
cis potius quam amicis, per sin-
gulos dies singulos sibi, aut bi-
nos calices ad potum consue-
tudinarium addunt. At ubi hoc
in usum miserint, ita eos ipsius
ardor ebrietatis occupat, ut il-
los semper sitire compellat. Sed
qui se de hoc malo desiderat li-
berare, quomodo sibi interual-
lo dierum potum addendo ad
ebrietatis tenebras peruenit, ita
paulatim subtrahendo ad so-
brietatis lucem redeat. Qui si se-
mel totum, quod amplius acci-
piebat, subtraxerit, ubi nimia
siti ceperit exardescere, cum gran-
di amaritudine clamat, et dicit,
Malle se mori, quam sibi biben-
di, vel inebriandi consuetudinē

tollere : nec attendit quod tolerabilius erat illi in carne mori , quàm in anima per ebrietatem interfici. Et ideo, vt nec ardorem nimium patiatur , & de tam graui malo , quod patitur, liberetur (sicut iam dictum est) per interualla dierum sibi aliquid de nimietate potus subtrahat, quousq; ad rationabilem bibendi cōsuetudinem redeat. Qui hoc ita (vt diximus) per partes subducere voluerit, & de ebrietate liberabitur, & illā intolerabilem pœnam nō patietur. Ergo, fratres charissimi, dū hæc suggero, me absoluo apud Deum. Quicumq; me audire contempserit, & ad bibendum pronus fuerit, vel in conuiuio suo

suo alios adiurare, vel cogere
voluerit, & pro se, & pro illis in
die iudicij reus erit. Et quia
(quod peius est) aliqui etiã cle-
rici, qui hoc deberent prohibe-
re, ipsi cogunt bibere alios plus
quàm expedit. Amodò inci-
pian, & se ipsos corrigere, &
alios castigare, vt cùm ante tri-
bunal Christi venerint, nec de
sua, nec de aliorum ebrietate
incurrant supplicium: sed ma-
gis dum & ipsi se emendant, &
alios castigare non cessant, per-
uenire ad æternum præmium
mereantur. Et illud ante om-
nia rogo, et per tremendũ diem
iudicij vos adiuro, vt quoties-
cunq; vobis inuicem conuiuia
exhibetis, illam fãdam consue-
B y tudinem,

rudinem, per quã grandi men-
fura sine mensura tres homi-
nes, aut volentes, aut inuiti sole-
bant bibere, tanquã venenum
diaboli de vestris conuiujs re-
spuatis, quia ista infelix cõsue-
tudo adhuc de paganorũ ob-
seruatione remansit. Et qui-
cunq; hoc in suo conuiuio, aut
alieno fieri acquieuerit, diabo-
lo se sacrificasse non dubitave-
rit. De qua bibitione nõ solum
anima occiditur, sed etiã cor-
pus debilitatur. Sed credo de
Dei misericordia, quod ita vo-
bis inspirare dignabitur, vt tam
lugendum, et etiam erubescen-
dum malum, ita vobis in hor-
rorẽ veniat, vt illud nunq; fieri
permittatis, sed qd in illa ebrie-
tate

tate periturum erat, in pauperum
refectione proficiat, praestante
Domino nostro IESU
CHRISTO, Qui cum patre,
& spiritu sancto vivit
& regnat Deus in saecula
saeculorum
Amen.

IN EADEM

DOMINICA ALIUS

sermo de ebrietate vitan-

da, Sermo ccxxxij.

Requenter chari-
tatem vestrá, fra-
tres charissimi, pa-
terna pietate ad-
monui, vt ebrie-
tatis malum tanquam inferni
foueá euitare, vel fugere debe-
retis. Et licet apud plures pro-
ficeret castigatio, quàm multi
tamen sunt, qui nec Deum ti-
ment, nec eos, qui honesti sunt
vel sobrij, reuerentur, et tantum
bibunt, vt interdum necesse ha-
beant viscera, nimio potu ple-
na,

na, per vomitum relaxare, &
tanquam fractæ & naufragæ
naues, ita ipsius ebrietatis flu-
ctibus fatigantur, vt nec vbi
sunt, recognoscât, & dicere ali-
quid vel audire, quod ad ratio-
nem pertinet, omninò non va-
leant. Illud verò quale est, quod
ipsi infelices ebriosi, quando se
nimio vino ingurgitant, rident
& vituperant eos, qui rationa-
biliter hoc tantum, quod suffi-
cit, bibere volunt, dicentes eis:
Erubescite, et verecundia sit vo-
bis, quare non potestis bibere
quantû nos? Dicunt enim eos
non esse viros. Et videte mise-
riã ebriosorum. Sed dicunt esse
viros, qui in ebrietatis cloaca
iacent, & illos non dicunt esse
viros,

viros, qui honestè & sobriè stât.
Iacent prostrati, & viri sunt :
stant erecti, & viri non sunt. Vi-
ctor ebrietatis vituperatur, &
victus ebrietate laudatur. Irri-
detur sobrius, qui & alios & se
potest regere, & non irridetur,
immò non plangitur ebrio-
sus, qui nec se, nec alios potest
agnoscere. Solent ebriosi ita
se excusare, vt dicant, persona
potens me coëgit, vt amplius
bibam, & in conuiuio regis nō
potui aliud facere. Ad excusan-
das excusationes in peccatis
ista prætendimus, & quod im-
plere nolumus, nō potuisse nos
dicimus. Nolle in culpa est no-
stra, & non posse prætenditur.
Etiam si ad hoc veniretur, vt ti-
bi

bi diceretur, Aut bibas, aut morieris : melius erat, vt caro tua sobria occideretur, quàm per ebrietatem anima moreretur. Sed excusatio ista falsò obijcitur. Ipsi enim reges, & quicùq; sunt alij potentes, quia Deo propitio, & Christiani sunt, & prudentes, et sobrij, et toto corde Deum timentes, si te viderèt definisse, vt eis non acquiescas pro timore Dei inebriari : si tibi sub hora videantur irasci, postea verò te in grandi admiratione suscipiunt dicētes, Quantum cum illo egimus, quantis eum minis, & terroribus fatigauimus, & tamen nunquam eum à sobrietate separare potuimus, Nam et Deus qui te vi-

det per eis' amorem' inebriari
non velle, ipse tibi gratiã etiam
illorũ dabit, qui te, vt amplius
biberes, videbantur hortari &
cogere. Nemo dicat, fratres cha-
rissimi, quod in istis tempori-
bus martyres non sint, quotidie
martyres fiunt. Martyr enim
testis interpretatur. Quicunq;
ergo pro veritate testimonium
dederit, & omnes causas cum
iustitia iudicauerit, quicquid
pro testimonio veritatis vel iu-
stitiæ pertulerit, totũ ei Domi-
nus pro martyrio computabit.
Ac sic et ille qui ebrietati resistit,
si cum Dei adiutorio perseue-
rare voluerit, et pro ipsa ille ali-
quas pertulerit tribulationes,
omnia ei dominus ad martyrij
gloriam

gloriã reputabit. Velim tñ scire,
fratres charissimi, cùm Domi-
nus habet plures seruos, si vel
vnũ ex illis velit fieri ebriosum,
sine dubio nullus tam malus,
qui hoc voluerit aliquando, aut
velit. Et qua fronte, qua con-
scientia, qui seruũ non vult ha-
bere ebriosum, ipse vult ebrio-
sus fieri? Ecce de donis Dei, tu
habes seruum, & te habet Deus
seruũ, qualiter vis vt tibi seruiat
seruus tuus, taliter & tu seruire
Deo tuo debes. Dic mihi, rogo
te, si iustum tibi videtur, vt tu
habeas seruũ sobrium, & Deus
habeat ebriosum, ac sic te dig-
num iudicas, cui seruus sobrius
seruire debeat? Hęc ergo, fra-
tres charissimi, diligenter atten-
dite,

dite & considerate, quia non
est iustum, vt faciamus Deo,
quod nolumus nobis fieri. For-
te dices, Quomodo Deo fa-
cio, quod mihi fieri nolo? Aut
quomodo tibi non placet ser-
uum ebriosum habere, & tu
non vis sobrius Deo seruire?
Ideo enim, charissimi, tanta in-
felicitate se inebriant homines,
quia putant ebrietatē, aut par-
uum aut nullum peccatū esse.
Sed pro ista ignorantia ma-
ximè sacerdotes in die iudicij
reddituri sunt rationē, si cōmis-
sis sibi populis, quæ vel quanta
mala de ebrietate nascuntur,
assiduè noluerint prædicare.
Qui ergo credit ebrietatem esse
paruum

paruum peccatum, si se non
emendauerit, & pro ipsa ebrie-
tate pœnitentiã nō egerit, cum
adulteris & homicidis æterna,
sine remedio, illum pœna cru-
ciabit, secundum illud, quod
ipsi bene nostis beatum Apo- 1 Cor. 6
stolum prædicasse: Neq; inquit,
fornicarij, neq; idolis seruien-
tes, neq; molles, neq; masculo-
rum concubitores, neq; auari,
neq; adulteri, neq; ebriosi reg-
num Dei possidebunt. Videte
ebriosos cum fornicatoribus,
& idolis seruientibus, & ma-
sculorũ concubitoribus, et adul-
teris iunxit. Et illud: Nolite ine- Eph. 6
briari vino, in quo est luxuria.
Et ideo definiat, ac deliberet

vnusquisq; apud se, ebrietatem
graue esse peccatū, & tunc aut
nunquā, aut difficile eum ebrie-
tas poterit superare. Cū enim
non solum in futuro sæculo
propter ebrietatem torquendi
sunt homines, sed etiā in præ-
senti per ipsam ebrietatē mul-
tis frequenter infirmitatibus fa-
tigantur, vel morbum corporis
timeant, qui de animæ suæ sa-
lute non cogitant: oculorum
suffusionem, atq; caliginem, ca-
pitis vertiginem, & membro-
rum tremorē expauescant, qui
inferni supplicia non formi-
dant. Et hæc quidem nō solum
laicis, sed etiā clericis dicimus,
quia (quod peius est) multi sunt
etiam maioris ordinis clerici,

quī

quī cum alijs sobrietatis bonū
deberent iugiter prædicare, non
solū hoc non faciunt, sed etiam
& se, aliosq; inebriare non eru-
bescunt nec metuunt. Sed ag-
noscant & doleant, quicunq;
tales sunt: quia, si se noluerint
emendare, & pro se, & pro alijs
(necesse ē) eos æterna supplicia
sustinere. Illud verò quale est
quod iam transancto conuiuio
expleta siti, cūm amplius bibe-
re nō possint, nec debeant, tūc
quasi nouelli, quasi & qui ipsa
hora superuenerint, diuersis no-
minibus incipiunt bibere, non
solum uiuorum hominum, sed
etiam angelorum, & reliquo-
rum antiquorum sanctorum,
æstimantes, quòd maximū illis

honorem impendant, si se in il-
lorum nominibus, nimia ebrie-
tate sepeliant: ignorant, quòd
nullus tam grauem iniuriam
sanctis angelis, vel sanctis ho-
minibus agnoscitur irrogare,
quàm illi, qui in eorum nomi-
nibus bibendo, per ebrietatem
suas animas probantur occi-
dere. Sunt enim aliqui, qui sola
ex causa aliqua falsa cibaria si-
bi ordinant fieri, vt per ipsam
falsitudinem nimia se possint
ebrietate obruere. Hæc enim si
pagani, qui Deum ignorant, fas-
ciunt, nec mirandum est, nec
nimis dolendū, quia & in Deo
spem non habent, & antiquam
parentum suorum consuetudi-
nem seruant. Christiani verò,
quos

quos Deus de tenebris duxit ad
lucem, de morte vocauit ad ui-
tam: quibus omnes scripturæ
clamant, ebrietatem fugere, so-
brietatem diligere, quare tur-
pissimas illorum ebrietates co-
mitantur, de quorum perfidia
liberari per Dei misericordiam
meruerunt? Et ideo rogo, et per
tremendum diem iudicij vos
adiuro, & vt, quantū potestis,
ebrietatis malum, auxiliante
Deo, fugiatis: & iam vobis in-
cipiat verecundum esse, quod
huc vsq; gentibus, & paganis
in ebrietatis turpitudine vos
voluistis similes exhibere. Et
ideo, quia (Deo ppitio) illis dis-
similes estis in fide, similes esse
in ebrietate penitus non debe-

tis. Quia etiam si reliqua peccata Christiani non admittant, sola eos, si frequēs fuerit ebrietas, & emendatio ac poenitentia non subuenerit, in inferni profunda præcipitat, secundū illud, quod iam dictū est: Neq; ebriosi regnum Dei possidebunt. Sed dicet aliquis, Ego regnum Dei nolo, æternam requiem tantum obtinere desidero. Nemo se decipiat, fratres, duo enim loca sunt, & tertius non est ullus. Qui cum Christo regnare nō meruerit, cum diabolo absq; dubitatione vlla peribit. Ad extremum, qui amico suo nimium propinat, in anima efficitur inimicus, corpus quoq; eius debilitare, & animā probatur

probatur occidere. Melius erat,
vt illud, quod vna die plus eum
bibere coëgit, quàm expedit,
per duos aut tres dies ipsum
amicum ad conuiuium reuoca-
ret suum: & vnde vna die eum
nimium bibendo debilitauerat
ipsum in alijs diebus, sufficien-
te potu, reficeret, nec potum il-
le perderet, nec amicum deci-
peret. Aut certe, quod est me-
lius: quicquid nimio potu per-
ditum erat gula, pauperibus
daretur in eleemosynam: vt &
caro rationabiliter bibendo re-
ficeretur, & per misericordiam
pauperum animæ redemptio
præpararetur. Et nos quidem
istam castigationem non pro-
pter eos, qui sunt honesti & so-

brij diximus, quia cū Dei sub-
sidio multos nouimus parca &
sobria conuiuia præparare. Et
ideo vos, qui pro Dei amore
hoc tantū sumitis, quod oportet,
& quod ebriosis in terra per-
ditur, à vobis per eleemosynam
in cælo reponitur. Non vobis
sufficiat, quod vos honesti &
sobrij estis, sed quantum pote-
stis, ita castigatè & corripite
ebriosos, vt eis nunq̄ liceat vo-
bis præsentibus amplius bibe-
re quàm oportet, vt dum & ip-
si sobrietatem diligitis, & alios
per vestram admonitionem ab
ebrietatis perditione reuocatis,
non solum pro vestra, sed etiam
pro aliorum salute, duplicia vo-
bis præmia in æterna beatitu-
dine

dine præparetis. Et illud quàm
lugendum & erubescendū est
fratres charissimi, quod dicun-
tur aliqui rustici, quando aut
vinum habuerint, aut alia sibi
pocula fecerint, quasi ad nup-
tiale conuiuium, ita ad biben-
dum vicinos vt proximos suos
inuitare, vt eos per quatuor, aut
duos dies teneant, & nimia
ebrietate sepeliāt, & tamdiu ad
domos suas de illa lugenda po-
tatione nō redeant, donec om-
nem potum, quem ille, qui eos
inuitauerat, habuit, perexpen-
dat: & vnde se vel per duos, aut
tres menses cum omni familia
sua rationabiliter reficere po-
tuit, quatuor aut duobus die-
bus dolenda, aut erubescenda
bibitione

bibitione consumat. Ergo, fratres charissimi, dum hæc humiliter, & cum grandi charitate pro sollicitudine paterna cōmoneo, absoluo apud Deum conscientiam meam. Qui verò me libèter audierit, & fideliter, quod ei prædicatum est, implere voluerit, habebit præmium æternum. Qui autem contempserit, timeat, ne ei æternum necesse sit sine vlllo fine sustinere supplicium. Sed credimus de misericordia Dei, quòd ita omnes ebriosi de ebrietatis malo ad bonum sobrietatis sunt per Dei gratiã redituri, vt & nobis gaudium faciant, & ipsi feliciter ad æternum peruenire mereantur præmium, Amen.

IN EA-

IN EADEM

DOMINICA ALIUS

SERMO FACTVS AD

fratres in eremo, qui inter

sermone ad eodẽm

habetur xxxiij.

De detestatione ebrietatis, cum:

terribilis casus enar-

ratione.

Non miremini, fra-

tres charissimi, si

hodie ter sermo-

nem, Deo auxili-

ante, perfecero.

Accidit hodie terribilis casus,

ut omnes audistis, propter

quem

quem non solum ad Eccle-
siam Hipponensem omnes an-
tiquiores habere volui, sed etiã
omnes fœminas, & infantes
in vnum congregare præcepi,
Quibus congregatis, cum do-
lore & anxietate vobis enarra-
re intendo, antequam pateat in
plebe, quid accidit præclarissi-
mo ciui nostro Hipponensi
Cyrillo: Ecce enim, vt scitis,
potens erat inter nos opere &
sermone, & ferè dilectus ab om-
nibus. Filium, vt scitis, habe-
bat, & eum vnicum posside-
bat, & quia vnicus erat, eum
superfluè diligebat, & supra
Deum. Ideo superfluo amore
inebriatus, filium corrigere ne-
gligebat, dans etiam potesta-
tem

tem faciendi omnia, quæ placita essent illi. O dolosa libertas, ô grandis filiorû perditio, ô paternus amor mortiferus. Ecce filios se dicunt diligere, quos iugulari procurant. Dicunt eos amare, quibus iam suspendia parant. Dicunt patres filios se nutrire, sed ecce iam pater & filius ambo in foueam cadunt. Quare pater cum filio cadit in foueam, nisi quia pater cæcus est, quia malus, & quia salutem suam, & filiorum suorum videtur negligere? Quo, & quo modo pater hæc neglexerit, nisi quando filio libertatē donauit, quando eum corrigere neglexerit, quando virgæ pepercit, quando ei semper serenam faciem

ciem demōstrauit? Cupitis au-
dire nunc, quomodo pater &
filius in foueam cadunt? Licet
enim sciatis, tamen quia neces-
se est, vt vos quamdiu viuitis,
timeatis, ideo quæ hodie facta
sunt, iterum dicere non erube-
ſco. Ecce enim Cyrillus vester
filium habebat, vt scitis, quem
corrigere negligebat, & luxu-
riose viuendo consumpsit par-
tem bonorum suorum, sed ec-
ce hodie ebrietatem perpeſſus,
matrem prægnantem nequiter
oppreſſit, sororem violare vo-
luit, patrem occidit, & duas so-
rores vulnerauit ad mortem.
O magna diaboli dominatio:
patrē, quem post Deum reue-
rerē debebat, occidit; matrem, à

qua portabatur, prægnantem
oppressit, sorores, quas tenerri-
mè diligere debebat, voluit vio-
lare, & duas vulneravit ad mor-
tem. O dolorosa ebrietas, om-
nium malorum mater, omnis
luxuriæ soror, omnis superbiæ
pater. O ebrietas, tu mentē cæ-
cas, iudicio recto cares, consiliū
nullum habes, blandus dæmon
es, venenū dulce es, peccatum
suaue es. O ebrietas, nunquid
non per te inflatur stomachus?
Nūquid nō per te putrescit an-
helitus? Nunquid non oculos
cæcas? Nunquid non cuneta
membra debilitas? Nunquid
non mortē acceleras? Nunquid
non bursam euacuas? Nunquid
non dominum recipis ab ho-
mine?

D

mine?

mine? Nunquid bestialem, &
irrationabilem te diligentē te-
cum ducis? O ebrietas, discant
te diligentes agnoscere, discant
te deuitare, iterum discant te
deuitare, discant te velut mor-
tem effugere, quoniam qui te
dilexit, regnum Dei non con-
sequetur. Ergo, o fideles, absti-
nere, & nolite inebriari vino.
Non enim sufficit abstinere, sed
abstinentes, alios abstinere do-
ceatis. Docētes quomodo Loth
inebriatus cum filiabus iacuit.
Samson etiā vino repletus per
meretricem inimicis traditur.
Audite, fideles, audite Esaiam
dicentem: Væ qui consurgitis
manē ad ebrietatem sectandā,
& potandum vsq; ad vesperas,

Esa. 1. 5

vt in vino æstuetis. In veteri etiã
lege præceptum erat, quòd sa-
cerdotes cùm ingrederetur tem-
plum ministrare Domino, om-
nino non vinũ biberent. Si er-
go hoc erat, dum templum tan-
tum ingrederentur, & quid nos
miseri facere debemus ? O q̃s
plures sunt ex vobis, qui prius
tabernam visitant, quàm tem-
plum, prius corpus reficiunt, q̃s
animam, prius demonem se-
quuntur, quàm Deum. O fide-
les non fideles, quid vobis cum
vino ? Nunquid vinum factum
est, vt deficiatis maledicentes
nomen Domini ? Abstinete er-
go à superfluo potu, ne rebelles
efficiamini. Quàm diu enim
Adam abstinuit, tam diu obe-

diens fuit, tam diu bonus, san-
ctus, & iustus permanfit. Sic &
Helias tam diu miracula fecit,
quàm diu pane, & aqua refe-
ctus est, Sed postquam carnes
comedit, & vinum bibit in sa-
turitate, miracula non legitur
fecisse. Eia ergo fideles, casum
superius assignatum inter cæ-
tera considerantes, Deum ti-
mete, & timentes eum feruen-
ter rogate, vt ab his, & ab
omnibus malis liberet
nos semper,
Amen.

Finis trium sermonum D.
Aurelij Augustini Epi-
scopi Hipponensis.

CHRYSOSTO-

*mus ad populum Antioches-
num Homilia LIII.*

Quid ebrio turpius e familia-
ribus derisibilibs, derisibilibs
inimicis, apud amicos miserabilis,
infinita dignus damnatione, fera
magis quam homo.

D ij

SE

SEQVITVR

SERMO D. BASILII

Magni, Cæsariensis Epi-
scopi de ebrietate.

IN EBRIETATEM ET

*Luxum, Quibus die pasche
populum affectum uidit.*

Ouent me quidē,
fratres, ad hunc
sermonē vesper-
tina spectacula:
illud quoq; meū
retardat animum,
meamq; in
dicendo alacritatē
hebetat atq;
abrūpit, quòd ex ijs
quæ apud
vos tentauī, nullū
prouenien-
tem

tem conspiciam fructum. Nam
agricola seminū primo iacto-
rum germinibus nullis exur-
gentibus, desperatione quadā
pigritiaq; ad alias rursus semē-
tes faciendas capitur. Si enim
in tot admonitionibus, quas &
superiore tempore vos adhor-
tando nō præteriuimus, & dein-
ceps septem hebdomadarum
ieiunia nocte atq; die vobis
(euangeliū testem adducendo)
memorare nō destitimus, nihil
penitus profecimus: qua vos
spe hodierna die alloquemur
amplius, aut adhortabimur? O
miseri, quot noctibus quietè vi-
gilastis, quot diebus quietè cō-
uenistis, si tamen quietè. Nam
qui in bonarum actionum pro

fectu semel fuerit, deinde ad antiquam viuendi redeat consuetudinem, non solum eorū quos est passus laborum præmium non sumet, sed longe grauioribus dignus est pœnis: q̄ cū semel Dei verbū degustauerit, & mysteriorum notitia dignatus fuerit, breui admodum delinitus voluptate cuncta prodiderit. Nam paruus quidem & infirmus venia dignus est: potentes verò (vt dicitur) vi maiore ac multa longe grauiore premuntur. Vesper vnus, impetus inimici vnus, omnem præteritum laborem prodidit atq; diruit. Quæ igitur alacritas, quæ industria dicendi reliqua mihi? Itaq; scitote me omnino taciturum

rū fuisse, nisi Hieremiæ metuerē
exemplum: qui ad populū con-
tumacem atq; incredulum lo-
qui minime volens, illa passus
est quæ ipse narravit. Quemad-
modum in visceribus ei factus
est ignis, & vndiq; circumiuit,
nec sustinere valuit. Fœminæ
lasciuæ, dei timoris oblita, ignis
ætérni minas nihili pendentés,
in die tali, quando eas ob nostri
seruatoris Iesu Christi memo-
riam, domi honestè confidere
oportebat, ac illius diei felicis
memoriam habere, per quam
cœli sunt aperti. Apparebit
namq; nobis iudex è cœlo, dei
tubæ, ac mortuorū resurrectio,
iustum iudicium, ac pro meri-
tis cuiq; laborum merces. Ad

D v vos

vos hæc & similia cogitare debebat, corda item vestra à prauis cupiditatibus purgare, peccata lachrymis diluere, vosmet in hac sacra paschali solennitate præparatos obuiam Iesu Christo procedere. At pro his omnibus mulieres Christi iugum à suis ceruicibus excutientes, capita honestis operta velaminibus impudicè retegentes, deum et eius angelos perspicientes, ad marium aspectus impudentes, luxui tantum vacauerunt, vestium sumptus ante oculos nostros traxerunt. Pedibus gestientes, ac oculo peto, risu lasciuo, ad saltationem insipientes, omnem iuuentutis intemperantiam in spe prouocauerunt.

uerunt. In locis sacris, pro mœ-
nibus ciuitatis choros consti-
tuentes, ea profanauerunt, ac
omnium probrorum officinas
reddidere. Aërem insuper me-
retricijs cantibus, terram verò
pedibus lasciuè saltando con-
taminauere, theatrū pulsantes,
adolescentes circūstiterè prouo-
cari. Deniq; inuerecūde om-
nino ac insanę mulierculæ nul-
lam insaniam, nullum probrū
prætermisere. Hæc itaq; quo-
modo tacebo? quō dignè con-
querar? Vinum profectò harū
stragem animarum nobis fecit.
Vinum Dei donum ad infir-
mitatis robur ac sustentatio-
nem sapientibus concessum,
nunc verò arma incontinentiæ
intem-

Ebrie-
tatis
mala,

intemperantibus est factum.
Ebrietas ipsa demon est quidā,
nobis sponte prouocatus, qui
per voluptatem animas euer-
tit nostras. Ebrietas vitij mater,
virtutis inimica, fortem qui-
dem manifestè offendit, sapien-
tem ac iustum minimè nouit,
prudentiam extinguit. Sicut
enim aqua igni est aduersa, sic
vinum immodicum rationem
supprimit. Quamobrem vereor
cōtra ipsum aliquid dicere, non
vt de paruo quidē aut contem-
nendo malo, sed vt nihil per
meum sermonem profecturus,
nec aliquid utilitatis allaturus.
Si enim ebrius insanit ac tene-
bris obuoluitur, vanus labor,
apud non audientē verba face-
re.

re. Quos igitur alloquemur, si
& is qui admonitione indiget,
minimè dictis auscultat? So-
brius verò & qui sapit, omni
animi affectu purgatus, nullum
ex verbis expectat adiumentū?
Quid igitur faciam, si & oratio
mea sit inutilis futura? silentiū
verò infructuosum, præteribi-
mus ne diligentiam? At negli-
gentia periculosa, quamobrem
loquar. Omnino loquar aduer-
sus ebrios, & apud sepultas au-
res clamabimus. Quanquam
vt in pestilentia solet euenire, ij
qui corpora curant, sanos qui-
dem & eo morbo liberos adiu-
mentis quibusdā ad sanitatem
seruandam facientibus, securos
reddunt. Illos verò qui iam af-
fecti

fecti sunt, minimè attingūt. Sic sermo noster ex parte tantum aliqua proficere poterit, custodiam atq; obseruationem contra prauos affectus animi mōstrando : hos verò qui iam illis tenentur praterendo. Qua in re, dic homo miser, quid à brutis differas? nonne rationis munere, quam à deo omnium conditore acceperis, reliquæ creaturæ omnis factus es Dominus & imperator? Hoc igitur te mentis lumine per ebrietatem priuās, int̄ bestias & ipse ratione carentes annumerari poteris, similisq; illis videri. Ego enim & bestijs longe peiores eos existimaucrim, qui ad ebrietate superantur, quū illæ coeū-

di stant-

di statutas habeant leges & ho-
ras, at ij, q, plus equo se vino in-
gurgitauerint, corpusq; super-
uacuo calore concitauerint, in
cōmiscendo nullum fas iusq;
habentes, nequissimis comple-
xibus et amoribus inter se vtun-
tur. Nec solum eo peiores bru-
tis, q, mente insani aut ebrij, sed
etiā q, sensibus longè infra illa
deficere videātur. Quod, quæso,
animal ita visu audituū atq;
ebri' homo debilitatur? Nōne
familiarissimos interdum igno-
rant? Sepe alienis vt domesticis
cōgrediuntur, cū vmbri quoq;
luctantur. Easq; veluti folias ac
valles saltu pertranseunt. Au-
tes terrifico sonitu more flu-
cuanis maris refertas habent.

Terra

Terra interdum insurgere, ac in
tectū tendere, montes verò cir-
cummoneri videntur. Quan-
doq; ab re & præter modum ri-
dent: nunc verò sine consola-
tionis remedio plorant, nunc
item audaces et temerarij, mox
timidissimi & molles. His etiã
somnia graues & deprimentes
mortiq; vicini. Vigiliæ somnis
ipsi pigriores ac torpentiores
contingunt. Exercitibus impe-
rant, gentibus dominantur, ciui-
tates tegunt, pecuniam distri-
buunt. Talibus vinū phantaf-
matis, taliq; deceptione feruens
ipforum corda possidet. In alijs
verò alios sæpeq; contrarios
Vini est exercent actus. Nonnullos vi-
fectus, deas tristes atq; dolentes, speq;
omni

omni decedentes, ſemp queru-
los ac lachrymis refertos. Merū
in differentibus corporum ha-
bitibus, differentes animæ per-
turbationes exercet. Eos enim,
quibus ſanguis copioſus ad
ora uſq; perfunditur, lætos &
hilares animo reddit. In eis ve-
rò qui graui habitudine, frigi-
doq; circum præcordia ſanguine
corripiuntur, cōtrarios pro-
ducit effectus. Sed quid opus
reliquam perturbationum ca-
teruam numerare, morum per-
uerſitatē, ad omnia vitia prom-
ptitudinem, celerem ac repen-
tinam animi ad omnia muta-
tionem, ſtrepitum multum ac
tumultū, facilem ad dolos de-
ductionem, ad omnis impetus
E effrenem

effrenem lætitiã? Voluptatis
nanq; incontinentia omnis, ex
vini fonte originem vimq; ha-
bens, præceps ad omnem impu-
ritatẽ atq; intemperantiã ruit.
Animalium omnium libidinũ
fœditatem superat, quũ bruta
naturæ leges in hoc genere no-
scant atq; obseruent: ebrij tan-
tum in mare fœminam, in fœ-
mina marem quærunt atq; op-
tant. Non enim cuncta quæ ex
ebrietate grauiã procedunt, fa-
cilẽ prosequi oratione fuerit.
Nam incõmoda damnaq; pe-
stilentia, tẽporis interuallo ho-
minibus proueniunt, cœli gra-
uitate paulatim hominum cor-
pora interficiente. Quæ verò ex
homine proueniunt ebriõ sta-
tim

tim irruunt : sic animã perden-
tes, vt eã cicatricosam , stigma-
teq; plurimo corrosam relin-
quant. Sed & ipsum corporis
habitum quendã grauẽ, mem-
brorumq; fœditatem brutorũ
morte præ se ferunt. Nam eos
videre licet oculis liuentibus,
ore indecenti, rubore perfuso,
spiritu graui, lingua balbutien-
te ac demissa, voce confusa, pe-
dib⁹ puerorũ more infirmis ac
titubantibus, execrationes fre-
quentes velut inanimata spon-
te facientes. Miseri profectò, ac
longè miseriore quàm flucti-
bus agitati, quos fluctus alijs
alij succedentes à tempestate
obruui non statim sinunt : Sic
horum animæ vndis, hoc est,

vino madentes ilico deprimun-
tur. Quamobrem veluti nauig-
gia, quando fluctibus procellæ
acceptis grauantur, necessariò
còmeatus vacuatione ac pro-
iectione leuanda sunt: sic ebrijs
rerum stomachum grauantium
vacuatio necessaria: ex quo &
vomitione & deiectione fre-
quenti vix leuari possunt: tan-
to naufragis deteriores, quan-
to illi res causantur extrinsecus
& mare, hi verò sponte pericu-
lum adeunt, & ex ebrietate sibi
volentes tempestatem pariunt.
Lymphatus & malo demone
captus, misericordia quidem
dignus: ebrius verò eadem ferè
& ipse patiens, minimè miseri-
cordia dignus, qui optato seruit
demoni,

dæmoni. Quin & tales reme-
dium quærunt ebrietati, nō ali-
quid ob eam graue non admit-
tendo, sed minimè desistendo,
in eaq; cōtinuando. Dies enim
admodum parua, breuis etiam
nox vel hyberna potando vi-
detur. Deniq; huius mali finis
nullus. Ipsum nanq; merū inex-
plebilem continuò sitim addit:
nec necessarium quærit vsum,
sed ad aliam sine excusatione
potum inuitat, quum ardentem
ebrios ac semper bibendi cupi-
diores reddat. Ex quo insatia-
biles omnino facti, cōtraria his
penitus quę optauerunt patien-
tur: ac voluptatem, quam om-
ni studio quærūt, omnino amit-
tunt. Luxus enim huiuscemodi

assiduitate sensus tabescunt.
Nam sicuti splendens aliquid
visum perficit, summè autem
splendens hebetat atq; vastat,
& magni fonitus ac strepitus
ob excessum auditum tollunt:
sic & isti ob assiduam atq; im-
modicam voluptatem, sese va-
stant atq; corrumpunt, & à de-
lectationis via omnino auer-
tunt. Nam siue meracius seu di-
lutius, modò satis atq; frequen-
ter bibant, ipsam vini flammã
intus ardentem ex potus im-
modicitate extinguere non va-
lent. Quibusnam propheta mi-
natur, nisi huic hominũ generi
dum ait: Væ vobis qui contrito
estis corde? Væ lamentabilis
vox. Lamentatione quidem
digni

digni sunt ebrj, quòd ex Apo-
stoli sententia, regnum dei non
consequantur. Tumultus in eis
oritur & turbatio ob vini po-
tentiam, rationi & rerum cogi-
tationibus aduersantem. Præ-
terea tristitiæ, ob amaros potã-
di voluptatis exitus. Horum
namq; pedes vt vincti debilitan-
tur. Manus ex fluctationibus, vini Ebrío-
causa eò descendentes, con- rum
tinuò mouentur: quanquã ante vale-
omnia mala hæc, in ipso pota- tudo
tionis tempore, similia phre-
neticorum eis eueniunt. Quum
enim cerebrũ æstu ex vini va-
pore redundante vacillat, dolo-
rem intolerabilem capiti parit.
Ex quo caput rectè supra hu-

meros consistere non valens,
huc illud vertebri dissolutum
iactatur. Sodalitia, Propheta lu-
xum computationū, & inho-
nestos conuentus vocat. Con-
tritiones etiam nominat, cor-
poris ægitudines significans:
in quas ebrij quoq; ob varios
morborum casus incidere so-
lent. Sed quis horum admone-
bit vino sepultos, qui ex crapu-
la continuò dormitant, capite
grauantur, oscitant, caliginem
ob oculos habent, ob nauseam
fastidiunt. Quamobrem sapien-
tiæ magistros inclamantes mi-
nimè audiunt: Nolite inebriari
vino, in quo est luxuria. Et rur-
sus: Res est immoderata vinum
& probrosa ebrietas. Quibus
fanè

sanè verbis ipsi minimè auscul-
tantes, ebrietatis fructum nimi-
rum referunt. Tumescit enim
corpus, oculi humoribus præ-
grauantur, ora siti ardentia, fau-
ces continuò sicca. Nam sicuti
valles & botri, donec torrenti-
bus inundantur, pleni esse vi-
dentur: vnda verò desinente, sta-
tim sicca vacuæq; remanēt: Sic
& vinolentorum ora vino ac
potatione durantibus, exatu-
rantur ac madescūt: paulò post
continua siccitate laborant: ex
quo ad frequenter bibendum
inuitantur, vnde humor mini-
mè naturalis emittitur. Vbi tan-
dem remedium, vbi medicina,
quæ tantis ebrietatis malis oc-
currat reperitur? Quis vnquam

E v madi-

madidum semper & innatans
vino corpus faciat, vt non exi-
le, dissolutum, & omnibus ob-
noxium morbis existat? Hinc tre-
mores, hic debilitates cōfracto
ac debilitato vitali spiritu, &
excidentibus robore mēbris ac
dissolutis excitantur. Valetudo
enim omni corporis inflationi
tumoriq; inest. Naturali nanq;
firmitate deficiente, necesse est
corpus continuò vacillet atq;
moueatur. Quousq; tandem
vinum? quousq; ebrietas? Pe-
riculum miser est, ne pro homi-
ne cœnum lutumq; fias. Sic pe-
nitus vino deditus marcescis,
ac quotidianā crapulam meri
& hoc tabidi, haud aliter quàm
vasa

vasa putrida redoles. Hos Esai- Esaias
as luget: Væ surgentibus mane de vi-
& siceram amantibus, non ve- no.
speram expectantibus. Vinum
enim illos cremabit. Post citha-
ram & saltationes vinū bibūt.
Opera nanq; domini nō respi-
ciunt, et opera manū eius non
considerant. Sicera enim omne
quod ebrietatem inducit, apud
Hebræos vocari solet. Quos igi-
tur nunc Propheta reprendit, ij
sunt, qui luce incipiente vinum
queritāt: ænopolia cauponasq;
circumagunt, sodales conue-
niunt, ac inuicem ad potandū
inuitant. Omnem deniq; cu-
ram, cætera posthabētes, in hoc
collocant: nec temporis par-
tem aliquam in rerū cœlestium
atq;

atq; operum dei cōsyderatione
ponunt. Eorum oculi nunquā
suspiciunt, aut ad sydera tollun-
tur, vt pulchritudinem & om-
nem in rebus creatis prouiden-
tiam simul & iustitiam medi-
tantes, ad summi ac sapientif-
simi dei creatoris omnium co-
gnitionem perfectam charita-
temq; perueniant: sed statim
prima luce symposia meditan-
tur & curant, tapetibus varijs
& auleis ornāt, famulos ad hoc
exercent, in hoc omnē curam
& diligentiam ostendunt: cra-
teras, phialas, psyeteras sicut in
pompa quadā & festa die po-
nentes: vt vasorū varietas pul-
chritudoq; veluti chorus qui-
dam suscipiatur, admirationiq;
sit:

fit: utq; poculorum commodi-
tate ac mutatione dulcius po-
tent. Sed et officia his obeundis
adhibent: symposiarchos, ar-
chicenochoos, architriclinos. Et
demum ordo ac dispositio in re
inordinata confusaq; constitui-
tur: ut, quemadmodum exer-
citus militibus diuersa obeun-
tibus officia, si conuiuium ma-
gistratibus honestetur. Ex quo
ebrietati veluti reginae cuidam
ministros disponentes, luxum
horum studio munerum orna-
re contendunt. Insuper coronae
adhibetur & flores, & unguen-
ta, & odorum mille genera: quae
omnia rebus perituris ac mini-
me laudandis, superuacaneum
pariunt negotium. Cum & po-

tatione procedente eò veniunt,
vt de augenda hac infania cer-
tent, & de ebrietate per ambi-
tionem contendant. Cuius au-
torem legis diabolum habent:
victoriæ verò præmium, pec-
catum. Nam qui plus hauserit
meri, is præ cæteris laudatur, is
victoriam refert: Ex quo palàm
est, quòd in re turpissima cum
sua verecundia gloriam quæ-
runt. Inter se nanq; cõtendunt,
& vt in iudicio aliquo defensi-
tant. Quænam ratio, qui ordo,
quæ virtus, vbi sunt omnia con-
fusione inconsiderãtiaq; refer-
ta, esse poterit, vbi & qui vin-
cunt & qui vincuntur pariter
sunt temulenti? Vbi ministri ri-
dent, manus labât, ora madent,
venter

venter ciborum grauitate di-
rumpitur. Vnde postremò in-
commodum, vt miserum cor-
pus naturali vigore dissolutum
ac defluens, vim ponderis im-
modici ferre non valeat. Misc-
rum profectò Christianorum
oculis spectaculum. Vir ætate
florens, corpore terribilis, obe-
undis in exercitu laboribus ap-
tus, & demum sarcinis onera-
tus, domum redire idoneus, ita
postea à gula vinoq; vincitur,
vt sibi omnino imperare non
possit. Et q̄ terrori hostibus fue-
rat, ridicul^o in foro pueris vide-
tur, occasionèq; vt ab omnibus
contemnatur p̄bet, & sine ferro
vulnerat, nec minus interficitur
vir

vir militaris & iuuenis. Crapu-
la mancipium fit, ab inimicis
quæcumq; iusserint, pati para-
tus. Ebrietas itaq; rationis inte-
ritus, fortitudinis pernicies, se-
nectus nō intellecta, mors bre-
uis temporis. Quid quæso sunt
ebrij, quàm gentiū idola? Ocu-
los habent & non vident, aures
habent & non audiunt: Manus
paralyti affectas habent, pedes
infirmos ac facilè offendentes.
Quis hæc machinatur? quis ho-
rum causa malorum? quis insa-
niæ huius pharmacum nobis
propinavit homo? Tu quidem
prælium committis: In aciem
iuuentutem educis, facile vul-
neratur, ætatis florem vino ab-
sumis, vocas ad cœnā vt ami-
citas,

cum, eius petis cadauer, animā
extinguis. Cū vini adsunt mi-
nistri, tūc bibere incipiunt, po-
tantq; volucrū more, vt ex fon-
te perenni ac sponte fluēte, ac-
cūbentibus calices præbentur.
Procedente aut potatione, pro-
dit in medium adolescens nō-
dum ebrius, phialam vini refri-
gerati humeris ferens, q; pin-
cernam ipsum prouocare faci-
lè posset. Is in medio astans, per
obliquas fistulas æquam con-
uiujs distribuit ebrietatem. No-
uum profectò genus hoc men-
suræ, vbi nullus mensuræ mo-
dus, vt per poculorum æquali-
tatem inter eos nulla sit inui-
dia, aut in bibendo cōcertatio.

Arripit quisq; ante se positum

F psyeterem:

psyeterem : vt ex quadam cī-
reina more bonum sine respira-
tione vno hanstu tantum bibe-
re contendat, quantum vas il-
lud per argenteam fistulam sup-
peditat. Respice parumper in
miserū ventrem, vasis magni-
tudinem, vini mensurā, quanta
sit considera. Hanc tu nequa-
quam in vas iterum vinarium
reponere : sed in ventrē totum,
vt dudum tibi oneratum, de-
mittere curabis. Quamobrem
iure clamat Propheta : Væ sur-
gentibus mane, & siceram po-
tantibus, non expectantibus
vesperam, & diem in ebrietate
consumentes : ac nullum tem-
pus ad cōsiderandā dei sapien-
tiam, & opera manū eius di-
gnosceda

gnosceda interponentes. Vinū
vos profectò cōburet. Quod sã
nè dicit, qm̄ igneis inimici telis
feruor ex vino corpori diffusus
incenditur. Rationem igitur ac
mentē vinū deprimat, volupta-
tes et animi ceteros affectus ma-
los excitat. Quis, dic mihi, curr⁹
equorū indomitorū ita præcep-
fertur, vt dñm excutiat suum?
Quod nauigium ita guberna-
tore destitutū, ita fluctibus exa-
gitatum & cōcussum, si cōtin-
gat, vt nō sit ebrius longe secu-
ri⁹? Ex talib⁹ itaq; malis, viri ac
fœminæ cōmunes constituētes
choros, maloq; dæmoni mise-
ras tradētes animas, sese inuicē
libidinū telis cōfodiūt atq; lace-
rant, Risus inter se histrionicos,

cantus probrosos, meretricios
gestus ad libidinem inuitantes
exercent. Rides, dic mihi, & gau-
des inepta stolidaq; lætitia: quū
lachrymas fundere, ac dolere
ob ea quæ admisisti fas erat? Cā-
tus profanos exerces, oblitus
psalmorum & hymnorū quos
didicisti. Moues pedes, & insa-
nus saltas. Choreas ducis im-
prudens, quum genua ad dei &
domini nostri Iesu Christi cul-
tum flectere oportuit. Quas ego
fleā, puellasne coniugij exper-
tes, an viris coniunctas? Hæ qui-
dem legem præterierunt virgi-
nitatem amittentes: illæ verò
pudicitiam viris minime serua-
uerunt? Nam si quæ forsan pec-
catum corpore vitauere, animo
tamen

tamen admifere : quæ quidem
& viris mihi fimul dicta moni-
taq; ſint. Vidit ille malè, viſa eſt
illa malè. Sed qui mulierem ad
concupiſcendum viderit, iam
mœchatus eſt in corde ſuo. Si
ergo caſus diuerſitas congre-
diens, aut ſe inuicem ſolū aſpi-
ciens tantū periculum adibit :
quanto maius fuerit, quum de
indultria congregiuntur, quum
dedita opera mulieres in ebrie-
tate & conuiuio, omnī impu-
dico geſtu, ſaltatione, cantu, ad
libidinē effrenes iuuenes inti-
tantes ſpectant ac quærunt ?
Quid dicunt, aut quid cauſan-
tur ex his ſpectaculis, vbi tot
mala congregantur ? Nonne ob
voluptatem ac excitandā con-

cupiscentiã spectare? Itaq; excusabilis lasciuia pœnas apud iustũ dei iudiciũ quandoq; dabunt. Quõ vos õ miseri Pentecoste suscipiet, q à Deo Pascha contempistis? Enimvero Pentecoste sancti spiritus aduentũ efficacẽ omnibusq; notum habet. Tu verò teipsum contrarij spiritus habitaculum reddidisti. Ex quo nõ templum dei ob inhabitantem spiritum sanctũ, sed idolorũ factus es. Quamobrem verã facis prophetæ execrationẽ, ex dei persona dicentis : Conuertam festa eorum in luctum. Sed quõ, dicite mihi, seruis imperare potestis : quum & ipsi cupiditatibus vestris tanq̃ mancipia seruiatis? Quõ filios monetis

monetis vestros, animas proprias incastigatas retinentes, ac procul ab omni disciplina viuentes? Quid igitur? Vos in his relinquam? Sed vereor, ne si remedium his malis præteream, alius peruiacior fiat, alius verò ob tristitiam illatam desperet. Quamobrem magnis huiusmodi peccatis medicina prompta est. Ieiuniū ebrietatem curret, psalmus turpes cantus, lachryma risum. Pro saltatione genu deo flectatur, pro tripudio & cythara pectus pulsatur. Pro vestium sumptu atq; ornatu humilitas. In omnibus verò eleemosyna peccata diluat: redemptio animæ viri diuitiæ. In communionem societatemq;

tatemq; orandi dei, plures ad-
mittite huiuscemodi delinquen-
tes, si quo modo ad pœniten-
tiam reuocari possint. Quan-
do enim sedit populus mandu-
care & bibere tanq̄ idololatra,
tunc leuitæ contra fratres sese
armantes ex eis vigintitria mi-
lia ceciderunt : sic enim manus
suas, inquit historia, consecra-
runt. Et vobis nunc deũ timena-
tibus dico, qui plura probra
hec sceleraq; minimè probatis.
Illud monemus, vt, si quos pœ-
nitentes horum quæ admise-
runt, videatis, eorum vos mise-
ratio vt priorum membro-
rum affectorum capiat. Si verò
à vitijs minimè discedentes, &
vestra super his monita ve-
strumq;

strumq; dolorem aspernantes
animaduertitis, ex eorum me-
dio discedite, nihil cum eis cō-
municantes, vt ne & ipsi vos
reddant contaminatos. Sic .n.
melius propriij sceleris se spre-
tos ac relictos videndo, admo-
nebuntur. Vos verò pro iustitia
officioq; præmium, zelo Phi-
nees, debitū procul dubio con-
sequemini apud iustum iudi-
cem deū, & patrem domini
nostri Iesu Christi, cui
gloria & imperium
in æterna secu-
la, Amen.

A C C E S= S E R V N T V A-

ria sententia De ebrietate,
nonnulla itē de Sobrie-
tate ex S. Patribus
excerpta.

Aug. in **E** Brietas est fomes libidi-
epi. ad nis, quo per carnes vapo-
quenda rantur interna viscera, animus
comi- ignescit, anima esurit.
tem.

Aug. ad **E** brietas est flagitiorum om-
facras nium mater, culparumq; ma-
virgi- teria, radix criminum, origo vi-
nes. tiorum, turbatio capitis, subuer-
sio sensus, tempestas linguae,
procella corporis, naufragium
castitatis, amissio temporis, in-
fania

saniam voluntariam ignominiosum
languorem, turpitudinem morum, dedecus
vitae, honestatis infamiam, animae corruptelam.

Ebrietas in utroque sexu cuncta mala appetit, et nefanda committit, & ut ait Apostolus, regna caelestia appetentibus denegat. **Ibidem**

Quisquis immoderatus, conuiuioque mediis amissis modestiae frenis insana fuerit ebrietate prostratus, aduersus respicit stantes, quos integros videre nequit, aut sermone longo superflua verba emittit, & vana dicta componit male clamans, & bene sibi sonans. **Aug. ibi.**

Ebrius vultu deiecto supinus accumbit, & sui omnino nescius spectaculum se conuiuio praebet, **Ibidem**

bet, & dum nihil consequitur
sanum, nullo alio cogente, præ-
ter vinū, cordis sui arcana pa-
tefacit, & amicorum sibi com-
missa secreta in mediū prodit.

Ibidem

Assumit inter pocula iniu-
sta certamina, & nullis existen-
tibus causis asperam excitat ri-
xam, quia interponendo verba
vana, aliorum sana dicta non
patitur audire, sed in contume-
liā erigitur conuiuarū et proxi-
morū crimina. Vinum potatū
moderatè, est medicamentum:
plus iusto sumptū, venenū esse
cognoscitur. Iocunditati, non
ebrietati creata ē vini materia.

Ibidem

Per vinolentiam plurimi plu-
rimaq; à sancto, pioque propo-
sito excidère, & sui obliti, amif-
sis

sis honoribus, ignobiles roman *mobidi*
ferūt, et sedibus paternis pfugi,
vitā, vt sumpserunt, finierunt.

Innumerabiles iugum domi- *Aug. ad*
nationis diu recusantes vino- *facras*
lencia in alienum redegit arbi- *virg.*
trium. Alexander omnium vi-
ctor, vino victus est. Infiniti ve-
rò nimio vino impellente, iniu-
sta impiaque homicidia com-
miserunt, quàm plurimæ vrbes
diu obsessæ, nec raptæ, custodi-
bus somno vinoq; sepultis ab
hostibus patefactæ sunt, & in-
cendijs concremataæ.

In ebrijs non ratio vlla, non *Aug.*
vllum vitæ gerendæ consilium, *ibi.*
nec vlla artium, nec gestorum,
aut lectionū memoria, aut in-
dustria prouidentia est.

Ibidem Sobrietas in foeminis ad terram deponit aspectum, ebrietas autem amisso pudore inuercendos erigit vultus.

Ibidem Sobrietas cum summa trepidatione et silentio irreprehensibile emittit verbum: ebrietas vero immoderatum facit foeminae & sermonem & vultum.

Aug. in Epist. 140. Valde turpe est, vt quem non vincit homo, vincat libido: & obruatur vino, qui non vincitur ferro.

Aug. in quoda sermo. Ebrietas est blandus daemon, dulce venenum, suaue peccatum, quam qui habet, seipsum non habet: quam qui facit, peccatum non facit, sed ipse totus est peccatum.

Aug. ibi, Quicumque ad bibendum pronus

pronus fuerit, vel in conuiuio
suo alios suos adiurauit, pro se,
& pro ipsis in die iudicij reus
erit.

Ebriosus, quum absorbet vi- Aug. in
num, absorbetur à vino: abo- lib. de
minatur à Deo: despicitur ab pœni-
angelis: deridetur ab homini- tentia.
bus: destituitur à virtutibus: cõ-
funditur à dæmonibus: cõcul-
catur ab hominibus.

Ebriosus confundit naturã: Ibidem
amittit gratiam: perdit gloriã:
incurrit damnationem æter-
nam.

Noë ad vnius horæ ebrieta- Hic. in
tem nudauit femoralia sua, epi. ad
quæ per sexcentos annos con- Occa-
texerat. num.

In vino luxuria est, & vbi cū-
que

Hiero. que saturitas, & ebrietas, ibi li-
super bido dominatur.

epist. ad Titum. Ebrietas est, per quam men-
ti quædam sui obliuio genera-
Ibid. li. 3 tur ex superfluatorum potuum
etimo- indulgentia.

logia- Nihil est ita dæmoni ami-
rum, cum, sicut ebrietas & lasciuia,
Chryf- quæ est mater omnium vitio-
super rum. Ante omnia autem vite-
Matth. tur à clericis, q̄ omnium pecca-
Hugo. torum radix, ac nutrix est,

de são Ebrietas iudicium rationis
Victo. offuscatur: contentiones & bella
procurat: robur & naturalem
virtutem eneruat: infirmitatem
generat: mortem naturalẽ ad-
ducit: rebus temporalibus spo-
liat, & quod deterius est, diui-
nam maledictionem inducit.

Ebrie-

Ebrietas in laico crimen est: Pe. Ra
in sacerdote sacrilegium: quia uen. in
alter animã suam necat uino, quodã
alter spiritum sanctitatis extin-fermo.
guit.

Ebrietas mater litium, furo- Pe. ibid
ris generatrix, petulantia ma-
gistra, hanc qui habet, homo nõ
est: hanc qui habet, non pecca-
tum facit, sed est ipse peccatũ,
hæc enim est rabies voluntaria:
inuitatus hostis, illecebra hone-
statis, & pudoris iniuria.

Vbi enim regnat ebrietas, Pe. Ra-
ratio exulat, intellectus obtun- uen.
ditur, consilia deuiant, iudicia ibid.
subuertuntur. Va. Ma

Vini vsus Romanis fœ- li. 3. de
minis ignotus fuit, ne scilicet in mor. di
aliquod dedecus prolaberentur, et iset fa
G tur, et is Ro.

tur, quia proximus à Libero patre intemperatiæ gradus ad in-
concessam Venerem esse con-
suevit. Quæcunq; enim scemi-
na vini vsum appetit immode-
ratè, et virtutibus ianuam clau-
dit, & delictis aperit.

Senec. Quemadmodum musto do-
84.epi. lia ipsa rumpuntur, & omne,
ad Lu- quod in imo iacet, in summam
cil. partem vis caloris eiecit: sic vino
exæstuante quicquid in imo ia-
cet abditum, effertur, & prodit
in mediū. Onerati mero quem-
admodum non continet cibum vi-
no redudate, ita nec secretum quod
suum est, et alienum pariter effundit.

Senec. Audi quemadmodum Zenon
ibid. vir maximus colligat virum bo-
num non futurum ebrium. Ebrius
nemo

nemo secretum sermonem cōmittat. Vir ergo bonus ebrius non erit, quemadmodum opposita interrogatione simili derideatur, attende: dormienti nemo secretum cōmittit, viro autem bono cōmittit: vir ergo bonus non dormit.

Interim si hoc colligere vis, Sene. virum bonum nō debere ebriū ibid. fieri, cur simile agis? Dic quā turpe sit, plus cibi ingerere, q̄ capiat stomachus, & stomachi sui non nosse mensurā. Quā multa ebrij faciunt, quibus sobrij erubescunt? nihil aliud esse ebrietatē q̄ voluntariā insaniā. Extēde in plures dies illū ebrij habitū, nunqd de fure dubitabis? nunc quoq; nō est minor, sed breuior

Sene.
ibid.

Refertur Alexandri Macedonis exemplum: qui Clitum charissimum sibi ac fidelissimum inter epulas transfodit, & intellecto facinore, mori voluit. Cogita quas clades ediderit publica ebrietas: hæc acerimas gentes bellicosasque hostibus tradidit, hæc multorum annorum pertinacia bello defensa mœnia patefecit, hæc contumacissimos & iugum recusantes in alienum redegit arbitrium, inuictos enim acie, mero domuit.

Sene.
ibid.

Alexandrum, cuius modò feci mentionem, qui tot itinera, tot prælia, tot hyemes, per quæ victa temporū locorumque difficultate transierat, tot flumina

mina ex ignoto cadentia, tot maria tutū dimiserunt, intemperantia bibendi & ille Herculeus ac facilis cyphus submerfit. Dic ergo, quare sapiens non debeat ebrius fieri? deformitatem rei & importunitatem ostende rebus non verbis, quod facilimum est.

Nonnulli maiorem partem Sen. 58
noctis in conuiujs exigunt, epist.
vino verò madentes, & merfi
vsque ad horam sextam dormiunt, hoc est matutinum eorum.

Certè detegit omne vi- ibid.
tium ebrietas, & incendit, vbi
possedit animum nimia vis vini: quicquid malè latebat, detegit, vel emergit, non fa-

cit ebrietas vitia , sed protrahit,
tunc impudicus morbum pro-
fitetur ac publicat , tunc petu-
lans non linguam , nō manum
continet , crescit insolēti super-
bia, crudelitas sauo, malignitas
liuido , omne vitium grassatur,
& prodit.

Sen. 85
epist.

Adijce illam ignorantia sui,
dubia & parum explanata ver-
ba, incertos oculos, gradum er-
rantem, vertiginē capitis, tecta
ipsa mobilia , velut aliquo tur-
bine circumagente totam do-
mū, stomachi torrentia, quū ef-
feruescit merum, ac viscera ipsa
offendit: tunc tamen utcumque
tolerabile est, dum illis vis sua
est, quod cū somno vitiatur, quę
ebrietas fuit, crudelitas facta est.

Quę

Quæ gloria est capere multū? Seno.
quū enim penes te palma fue- ibid.
rit, & superstes toti cōuiuio fue-
ris, quum omnes viceris virtu-
te magnifica, & nemo vinitam
capax fuerit, vinceris à dolio.

Ebrietates continuæ animos Sene.
in furorem adducunt, nam quū ibid.
sæpe apud se nō sunt cōsuetu-
dine insanix, durata vitia: vino
tamē cōcepta etiā sine vino va-
lēt, vinolentiā. n. violētia sequitur.
Absentē lædit, q̄ cū ebrio litigat.

Quid turpius ebrioso? cui fœ- Sene. in
tor in ore, tremor in corpore? prou.
Qui promittit stulta: prodit occul- Innoc.
ta: cui mens alienatur, facies de vili-
trāsformatur: Nullū. n. secretū, tate cō-
vbi regnat ebrietas: Fœcūdi ca- dition.
lices quem non fecere disertū? huma-
na.

Bernh.
in epi.

Vbi crapulam ructantis in-
ter pocula senserit Christus, vi-
na sua dulciora super mel &
fauum menti propinare non di-
gnatur. Vbi curiosa ciborum
diuersitas, vbi diuitis supellec-
tis discolorum varietas oculos
pariter pascit & ventrem, cœle-
stis panis ieiunam deserit men-
tem.

De Sobrietate.

Aug. li.
ad sacr.
virg.

Sobrietas est mentis & sen-
sus, membrorum omnium,
corporisq; tutela, castitatis pu-
dicitiaq; munimentum, pudori
proxima, amicitia pacisque
serua, honestatiq; semper con-
iuncta,

iuncta, criminumque & vitio-
rum omnium profuga.

Sobrietas, est recti iudicij te- **Ibidem**
nax, memoriæ recordationis-
que inseparabilis sapientiæ se-
cretorum custos, arcani vela-
men: lectionum & doctrinæ ca-
pax: studiorū & artium bonarū
disciplina pariter & magistra:
ingeniorum & capiendorum
pedissequa: bonæ famæ semper
auida, salubria atque vtilia cre-
ans: virtutis singulare auxiliū:
cuncta cum ratione disponens,
in congregatione honestorum
se semper ingerens.

Sobrietas temeritatem fu- **Augusti**
git, pericula cūcta declinat, mu-
tuis officijs obtemperat: super-
biam detestatur, domum fami-
liamque

liamque cum moderatione gubernat, fidem sibi committentibus seruat.

ibidem Sobrietatis perseverantia, inestimabilis est animi fortitudo, oēs eam virtutes & omnes laudū tituli concupiscunt: quæ sine ipsa ornari aut placere non possunt.

Chryf. Simplicior victus, & mensa mediocris plurimum iucunditatis habet & voluptatis: e contrario verò diuitū mensæ execrabiles quidē et horridæ, ac membrorum cōtaminationis plenæ.

Orig. Sobrietas omnium virtutum mater est, sic e contrario ebrietas omnium vitiorum origo.

Bas. su- Sobrietas felix, satietas salutaris, quæ quantum copiosius sumitur, tantò magis sobrietatem mentibus

mentibus donare dignatur.

Recens esca perceptio tā in Ioan.
vespertinis q̄ nocturnis oratio- Ca. in
nibus leuem tenuemq; sensum colla.
nō finit inueniri, ideoq; satis cō abbatis
modū & vtile hora nona refe- Moyfi.
tionis tēpus indultū est, in quo ca. 26.
reficiens stomachus non solum
in nocturnis vigilijs leuis ac va-
cuus, verumetiam in ipsis ve-
spertinis solennitatibus digesto
iam cibo aptissimus inuenitur.

Si q̄d naturæ satis est, replere Boe. de
indigentia velis, nihil est quod conso.
fortunę affluentia petas, paucis lib. 2.
.n. minimisq; natura contenta
est, cuius satietatē si superfluis
velis regere, aut iniucundum
quod infuderis fiet aut noxiū.

Hanc sanā ac salubrē formā Seno.
vitæ epi. 8.

vita tenete, vt corpori tantum
indulgeatis, quantū bonæ va-
letudini fatis est. Cibus famem
sedet, potio sitim extinguat, ve-
stis frigus arceat, domus muni-
mentū sit aduersus infesta cor-
poris, hanc vtrum cespes erexe-
rit, an vānus lapis gentis alic-
næ, nihil interest. Scitote tam be-
ne hominem culmo, quàm au-
ro tegi. Cogitate nihil præter
animum esse mirabile, cui ma-
gno nihil magnum est.

Seneca

epi. 21.

Sine fastidio implendus est
venter. Quid enim ad rem per-
tinet, quid accipiat, perditurus
quicquid acceperit?

Cul. de

offic.

Sobrietas, est affectus mo-
derationis cōtra incentiua cra-
pulæ & diluuium ebrietatis.

FINIS.

DILINGÆ

EXCVDEBAT SE-
BALDVS MAYER.

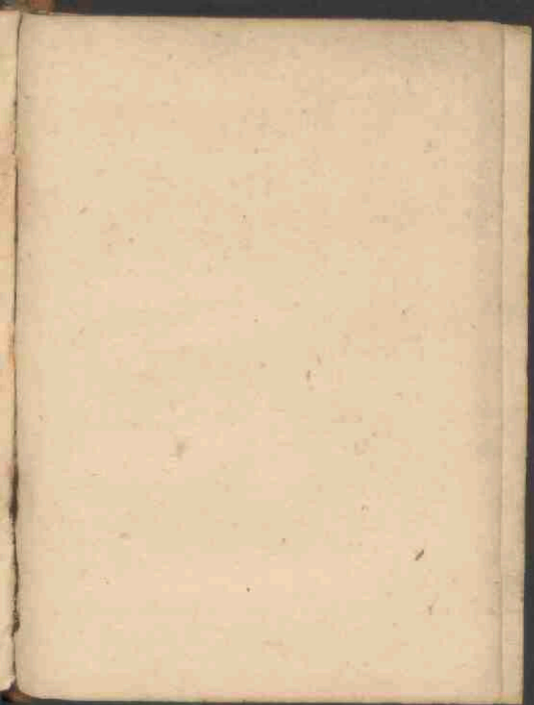
Anno M. D. LX.

D. J. J. J. J.

BY THE

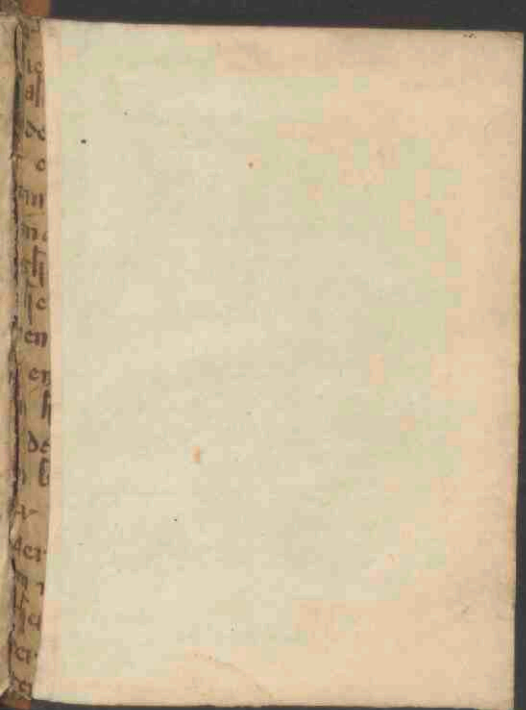
BY THE

BY THE

E 15055 m

ocn 6523 20 30

1597

omne in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

in die dicitur in die

342. 43

